PRE_MID-TERM_EXAMINATION 2025-26

SANSKRIT (119)

Class: VIII | Max. Marks: 25
Date : 07.08.2025 | Time: 1.00 Hour
Admission No: | Roll No:

सामान्यनिर्देशाः

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे त्रीणि पृष्ठानि मुद्रितानि सन्ति ।
2. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे पञ्च प्रश्नाः सन्ति ।
3. उत्तरलेखनात् पूर्व प्रश्नस्य क्रमाङ्कः अवश्यं लेखनीयः ।
4. प्रश्नस्य क्रमाङ्कः प्रश्नपत्रानुसारम् एव लेखनीयः ।
5. सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि ।
6. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः ।

खण्ड.**क**
रचनात्मक कार्यं **(05** अंकात्मक**:)**

प्रश्न **01.** मञ्जूषायाः समुचितानि पदानि चित्वा पत्रं पूरयित्वा उत्तर पुस्तिकयां पुनः लिखत - **½X10=5**

निम्नलिखित पत्र को मंजूषा से उचित शब्द को चुनकर पूर्ण कीजिए और अपनी उत्तरपुस्तिका में पुनः लिखें

Complete the following letter by choosing the appropriate word from the box and rewrite it in your answer book.

सेवायाम्

श्रीमन्तः प्रधानाचार्य (1) ----------

केन्द्रीय विद्यालयः,

जयपुरनगरम् ।

विषयः (2) ---------- प्रार्थनापत्रम्।

(3) ---------- !

सविनय निवेदनम् अस्ति यद् अहं भवतः विद्यालये अष्टमकक्षायाः (4) ---------- अस्मि। मम पिता एकः लिपिकः अस्ति। तस्य मासिकं (5) ---------- द्विसहस्ररूप्यकाणि अस्ति। मम (6) ---------- पष्ठमकक्षायां भागिनी च पंचमकक्षायां (7) ----------। अस्माकं कुटुम्बस्य (8) ---------- अतीव काठिन्येन भवति।

अहं (9) ---------- प्रतिवर्षं प्रथमं स्थानं प्राप्नोमि । अतः शुल्कक्षमापनार्थं (10) ---------- आशा करोमि यत् भवान् मम एतां प्रार्थनां स्वीकृत्य माम अनुग्रहीष्यति।

धन्यवादाः।

भवदीयः शिष्यः

क ख ग

अष्टमी कक्षा

अनुक्रमांकः 10

(शुल्कक्षमापनार्थं, वेतनं, छात्रः, पठतः, अनुजः, निर्वाहः, महोदयाः, याचे, परीक्षायां, मान्यवराः)

खण्ड. ख

अनुप्रयुक्त व्याकरणम् **(10** अंकात्मक**:)**

प्रश्न **02.** मञ्जूषायां प्रदत्तैः अव्ययैः सहायतया वाक्यानां रिक्तस्थानानि पूरयत – (प्रश्न चतुष्टयम्) 1X**4=4**

मञ्जूषा में दिए गए अव्ययों की सहायता से वाक्यों के रिक्त स्थानों की पूर्ति कीजिए।
Fill in the blanks with the help of indeclinable given in the box.)

(इदानीम्, वृथा, विना, पुरा, अपि, एव)

(i) अवकाशे अहम् अमेरिकाम् ---------- गमिष्यामि।

(ii) अहं संस्कृतेन सह गणितं ---------- पठामि।

(iii) रामं -------- लक्ष्मणः वनं न गच्छति।

(iv) भवान ------------ परिश्रमं न करोतु ।

(v) छात्राः ---------- संस्कृतं पठन्ति ।

प्रश्न **03.** स्थूलपवेषु सन्धिच्छेतम् अथवा सन्धिं कृत्वा उत्तरपुस्तिकायां लिखत**-** (षड् प्रश्नाः) **1X6=6**

(स्थूल पदों में सन्धि अथवा सन्धिच्छेद करके उत्तर पुस्तिका में लिखिए।
Separate or join bold words and answer in the answer sheet.)

(i) एषः (विद्या + आलयः) ------------- सुन्दरः अस्ति ।

(ii) भगवान् रामः (मही + इन्द्रः) ------------ आसीत् ।

(iii) सा बालिका (सूर्योदये) ------- + ------- एव नृत्यं करोति।

(iv) (रमेशः) ------- + ------- सर्वदा अध्ययनं करोति।

(v) मनोजः (सदा + एव) ----------- क्रीडाम् एव करोति ।

(vi) वैद्यः (वन + ओषधीम्) ----------- संगृह्णाति।

(vii) (गुरूपदेशः) ------- + ------- सर्वदा स्मरणीयः।

खण्ड . ग

पठितावाबोधनम् **(10** अंकात्मक**:)**

प्रश्न **04.** अधोलिखितं नाट्यांशं पठित्वा निर्देशानुसार प्रश्नान् उत्तरत**-**

नीचे दिए गए नाट्यांश को पढ़ें और निर्देशानुसार प्रश्नों के उत्तर दें

Read the Drama below and answer the questions as directed

(कक्षायाम् शिक्षकः चिरायुं प्रति दृष्ट्वा वदति।)

शिक्षकः - भो चिरायु। भवान् ह्यः विद्यालयं किमर्थ न आगच्छत् ?

चिरायुः - महोदय। ह्यः अहं ज्वरेण पीड़ितः आसम्।

शिक्षकः - अधुना सम्यक् अस्ति ?

चिरायुः - आम्।

शिक्षकः - (छात्रान् प्रति) भवन्तः जानन्ति किम् ? अस्वस्थाः केन कारणेन भवन्ति?

गीता - महोदय। वयं दिनचर्यायाः सम्यक् पालनं न कुर्मः। एतेन कारणेन अस्वस्थाः भवामः।

शिक्षकः - शोभनम्। अद्य अहं' दिनचर्या' इति विषये किञ्चित् वक्तुम् इच्छामि। यूयं ध्यानेन श्रृणुयात। प्रातः उत्थाय ईश्वरं स्मृत्वा मातरं पितरं च नमेत्। तत्पश्चात् उद्यानं गत्वा भ्रमणं योगाभ्यासं चाचरेत्। ततः गृहमागत्य स्नानं कृत्वा प्रातराशं दुग्धं च स्वीकृत्य विद्यालयं गच्छेत्।

(1) एकपदेन उत्तरत**-** (एक शब्द में उत्तर दीजिए।) (केवलं प्रश्नद्वयम्) **½X2=1**

(i) ह्यः विद्यालयं कः न आगच्छत् ?

(ii) चिरायुः केन पीड़ितःआसीत् ?

(iii) दिनचर्या विषये कः वक्तुम् इच्छति ?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत-(पूर्णवाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1X2=2**

(i) अस्वस्थाः केन कारणेन भवन्ति ?

(ii) प्रातः उत्थाय कं नमेत् ?

(iii) प्रातः किं कृत्वा विद्यालयं गच्छेत् ?

(3) निर्देशानुसारम् उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1X2=2**

(i) 'स्वस्थाः' इत्यस्य पदस्य किं विपर्ययपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ?

(क) योग्यः (ख) अयोग्यः

(ग) प्रसन्नः (घ) अस्वस्थः

(ii) ह्यः अहं ज्वरेण पीड़ितः आसम्। इत्यस्मिन् वाक्ये कर्तृपदं किम् ?

(क) अहं (ख) ज्वरेण

(ग) पीड़ितः (घ) आसम्

(iii) एतेन कारणेन अस्वस्थाः भवामः। वाक्येस्मिन् क्रियापदं किम् ?

(क) एतेन (ख) कारणेन

(ग) अस्वस्थाः (घ) भवामः

प्रश्न **05.** अधोलिखितं पद्यांश पठित्वा निर्देशानुसार प्रश्नान् उत्तरत-

नीचे दिए गए पद्यांश को पढ़ें और निर्देशानुसार प्रश्नों के उत्तर दें

Read the Phrases below and answer the questions as directed

शान्तितुल्यं तपो नास्ति, न सन्तोषात् परं सुखम् ।
न तृष्णायाः परो व्याधिः, न च धर्मो दयापरः।।1।।

(1) एकपदेन उत्तरत- (एक शब्द में उत्तर दीजिए।) (केवलं प्रश्नद्वयम्) **½X2=1**

(i) शान्तितुल्यं कः नास्ति ?

(ii) सन्तोषात् परं किं नास्ति ?

(iii) दयापरः कः नास्ति ?

(2) पूर्णवाक्येन उत्तरत-(पूर्णवाक्य में उत्तर दीजिए।) (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1X2=2**

(i) केन समं तपो नास्ति ?

(ii) कस्मात् परं सुखम् नास्ति ?

(iii) कस्याः परो व्याधिः नास्ति ?

(3) निर्देशानुसारम् उत्तरत - (केवलं प्रश्नद्वयम्) **1X2=2**

(i) 'समं' शब्दस्य किं पर्यायपदं पद्यांशे प्रयुक्तम् ?

(क) तुल्यं (ख) परं

(ग) शान्तिः (घ) तृष्णा

(ii) शान्तितुल्यं तपो नास्ति | वाक्येस्मिन् क्रियापदं किम् ?

(क) शान्तितुल्यं (ख) तपो

(ग) न (घ) अस्ति

(iii) 'दु:खम्' इत्यस्य पदस्य किं विपर्ययपदं गद्यांशे प्रयुक्तम् ?

(क) सुखिनः (ख) तपः

(ग) सुखं (घ) प्रमुखं

===================== समाप्तम् ========================